

4.3. Рангтасвирда этюд.

Рангтасвир ишлашда натура (қўйилма)дан этюд ишлаш машқи муҳим ҳисобланади. Рангтасвирда рангни ҳис қилиш ва ранглар гаммасини ҳосил қилишни ўрганиш келгуси ишларида мувоффақият келтиради. Рангтасвир таълимининг дастлабки босқичларида ёш рассомлар натурадан майда-чуйда хусусиятларигача нусха олишга интилади. Натижада бир-бирига боғланмаган тасвир ҳосил бўлади. Хусусан, инсон бошини ишлишда қош, кўз, бурун

17 а, б - расм. Пленэрда ишланган этюдлар. Манзара ва портрет.

тасвиридан бошламаслик керак, балки умумийлик ва бутунликни мутаносибликда тасвирлаш лозим бўлади¹.

Айниқса очик ҳавода (пленэрда) рангтасвир бажаришга ўтишда кичик этюдлар ишланади ва энг аввало ундаги ранг муносабатлари аниқланади. Кичик этюдларда қисмларнинг тарқоклиги йўқотилади, негаки рассом натурани айнан кўчирмайди. Дастлаб этюдлар учун унча мураккаб бўлмаган кўринишлар олинади, сўнгра тобора мураккаблаштириб борилади.

Қисқа муддатли этюдларни бажаришда турли мақсадлар кўзланиши мумкин. Биринчи ҳолатда қўйилма этюдини узоқ муддатли тасвирлашдан

¹ Ричард Шмидт. Алла прима.

аввал бажарилади ва натуранинг ранг муносабатлари ўрганилади, ранг ҳақидаги дастлабки тасаввур шаклланади. Бошқасида шаклни қўшимча, аниқ ўрганиш (масалан, инсон қўли этюди) учун бажарилади. (17 а,б - расм).

Ранг тузилишида колорит яхлитлиги мувофиқлигини белгилаш учун ҳам этюд ишлаш муҳимдир. Бу мақсадлар учун қандайдир ранг устунлик қилиши керак. Этюдлар учун ашёлар илиқ ва совуқ ранглар мувофиқлигида бажарилиши лозим.

Рангтасвир этюдини доимий машқ қилиб бориш охир оқибатда кузатувчанлик, рангни қўрабилиш, тасвир воситаларини маҳорат билан қўллашга олиб келади. Натуранинг ҳар бир шакли бу яхлит рангтасвир асар қисмидир, унинг ранг жилоси, колорити умумий идроки ва тасвирида вужудга келади.